

**SKOLPORTENS PUBLIKATIONSSERIE FÖR
DOKUMENTERAT UTVECKLINGSARBETE**

HUR VÄCKER VI ELEVERNAS POLITISKA ENGAGEMANG?

En studie av projektet
Ungdomsparlamentet: Nacka

FÖRFATTARE:

Peter Djerv

Mats Johnsson

SKOLPORTEN

UTVECKLA SKOLAN

2/2019

SAMMANFATTNING

UNDER TVÅ ÅRS tid har vi, författarna, bedrivit projektet *Ungdomsparlamentet: Nacka* i syfte att öka elevernas engagemang och förståelse för den kommunala politiken och för demokratin i stort. Projektets fokus har även varit att ge eleverna ökat inflytande över sitt eget lärande, skapa tydliga elevaktiva metoder och pröva det som benämns som upplevelsebaserat lärande. Med hjälp av enkäter, intervjuer och observationer kan vi se att upplevelsebaserat lärande kan vara positivt för att öka elevernas engagemang för lokala politiska frågor samt kunskaper om den demokratiska processen.

Peter Djerv är gymnasielärare i historia och religionskunskap i Nacka Gymnasium, Nacka. E-post: peter.djerv@nacka.se

Mats Johnsson är gymnasielärare i historia och samhällskunskap i Nacka Gymnasium, Nacka. E-post: mats.johnsson@nacka.se

Denna artikel har den 11 januari 2019 accepterats för publicering i Skolportens artikelserie för dokumenterat utvecklingsarbete.

Fri kopieringsrätt i ickekommersiellt syfte för kompetensutveckling eller undervisning i skolan och förskolan under förutsättning att författarens namn och artikelns titel anges, samt källa: Skolportens artikelserie. I övrigt gäller copyright för författaren och Skolporten AB gemensamt.

Denna artikel är publicerad i Skolportens serie för dokumenterat utvecklingsarbete, "Utveckla skolan": www.skolporten.se/forskning/utveckling/

Aktuella Författaranvisningar & Skrivregler:
www.skolporten.se/forskning/skolutveckling/skolportens-utvecklingsartiklar/

Vill du också skriva en utvecklingsartikel? Mejla till redaktionen@skolporten.se

INNEHÅLL

INLEDNING	7
Syfte.....	8
Frågeställningar.....	8
Metod och genomförande.....	9
RESULTAT OCH DISKUSSION	13
Generella slutsatser.....	13
Analys av enkäterna år 2 (2017).....	14
Avslutande diskussion.....	16
REFERENSLISTA	19

INLEDNING

UNDER LÄSÅRET 2015–2016 upptäckte vi¹ att intresset och engagemanget för kommunal politik var mycket lågt bland elever vi undervisade på Nacka Gymnasium. Lektioner i samhällskunskap som berörde ämnet kommunal politik ansågs av eleverna som tråkiga och oinspirerande. Det verkade inte spela någon roll hur ofta vi påpekade hur viktiga de kommunala frågorna var, hur mycket de kunde påverka sin omgivning och att eleverna kunde ha inflytande över sådant som faktiskt berörde dem varje dag. Vår uppfattning var att gymnasieleverna istället ville prata rikspolitik. Vi insåg även att våra vanliga metoder att lära ut om vad kommuner gör och hur kommuner fungerar inte hade den effekt vi önskade i genomförda examinationer. Vi ville därför väcka intresset för politik i närmiljön genom att eleverna fick delta i politiken mer ”på riktigt”² och möjligen även få fler elever engagerade i exempelvis i partipolitik.

I Demokratiutredningen (2016) konstaterades det att unga under 29 år var den grupp som då var mest underrepresenterad i kommun- och landstingsfullmäktige i relation till andelen röstberättigade. Utredningen lyfte också fram att unga upplevde att de saknade inflytande över det politiska beslutsfattandet och att en stor del inte kände sig delaktiga i samhället (ibid.). Samtidigt visade undersökningar att det politiska intresset är starkt bland unga idag och att de vill påverka politiken (Ungdomsbarometern, 2017). Att unga är politiskt intresserade, men saknar inflytande visar på ett problem där samhällets institutioner misslyckats med att sammanfoga unga med den politiska sfären. Vi kände att det krävdes att vi tänkte i nya banor för att förbättra situationen på Nacka Gymnasium.

Vi gjorde då en omvärldsanalys och tog del av

forskning kring upplevelsebaserat lärande som bland annat handlar om hur vi kan imitera verkliga situationer genom spel och simulationer. Vi ville dock göra det ännu mer på riktigt än att bara låtsas ”spela” med kommunala förutsättningar. Dessutom var vi inspirerade av den sociokulturella inriktningen inom det pedagogiska och didaktiska området som lägger vikt vid den sociala miljön. Vygotskij (se Claesson, 2007) brukar lyftas fram som den person som står bakom den sociokulturella inriktningen vars teorier om barns utveckling gav oss intressanta idéer om miljöns betydelse för lärandet. Förenklat visar denna teori på att miljön och sammanhanget kan bidra till lärandet när eleverna får forma sin egen bild av faktiska förhållanden. Det kan exempelvis vara att ta elever till ett reningsverk där läraren berättar om vatten och avlopp.

Vårt mål blev att öka förståelsen av kommunal politik och dess betydelse i elevernas vardag samt öka effekten av vår kunskapsförmedling genom att förändra undervisningsmiljön. Vi ville särskilt pröva effekten av att eleverna fick göra något som de upplevde som viktigt, meningsfullt och autentiskt.

Idén som växte fram under läsåret 2015–2016 blev det vi idag kallar *Ungdomsparlament: Nacka*. I grova drag gick det ut på följande:

- ★ I samråd med Nacka kommun togs ett tema fram som vi utgår från i vårt arbete. Första året, 2016, var det ”Nacka bygger stad” och andra året, 2017, ”Ung i Nacka”.
- ★ Eleverna gjorde studiebesök, rundvandringar i kommunen, träffade politiker och gjorde efterforskningar kring kommunens uppbyggnad och arbete.

1 Med ”vi” avses fortsättningsvis artikelförfattarna.

2 Alla ej hänvisade citat i artikeln kommer från elever eller lärare som deltagit i projektet.

- ★ Eleverna tog i grupp fram förslag (benämns genomgående nedan som "motioner" då det är termen vi använde med eleverna) på förändringar/förbättringar i kommunen utifrån temat, skrev insändare till lokalpressen, förberedde och genomförde en debatt samt röstade i slutändan fram de förslag eleverna ansåg vara mest relevanta att överlämna till kommunens politiker.
- ★ Vid en ceremoni överlämnades motionerna till ansvarig politiker, i vårt fall kommunalstyrelsens ordförande i Nacka Mats Gerdau (m).

Vi vill även inleda artikel med två klagöranden;

- ★ Det första klagörandet är; Ungdomsparla-

mentet finns även i Stockholms stad. Vi har inspirerats av hur de arbetar med dessa frågor där och har fått deras tillåtelse att använda namnet, men även att vi har genomfört vårt ungdomsparlament på ett annat sätt än de gör. Den största skillnaden mellan vårt och deras ungdomsparlament är att deras är betydligt större, de har fler skolor som de kan samarbeta med, och att de inte har den direkta samverkan med politiker som detta projekt har. Framöver så avses Nackas ungdomsparlament när vi nämner Ungdomsparlamentet.

- ★ Det andra klagörandet är; alla lärare och elever är anonymiserade i rapporten. Information som kan vara känslig för lärare eller elever har vi utelämnat från rapporten.

SYFTE

LÄROPLANEN FÖR GYMNASIESKOLAN betonar att:

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värden. Undervisningen ska dessutom bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet.

(LGYII, 2011, s.6)

Syftet med projektet var att öka eleverna engagemang och förståelse för den kommunala politiken och för demokratin i stort. Som framgår i citatet ovan är det en viktig uppgift för skolan att utveckla elevernas förmåga att vilja ta ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Kursplanen för samhällskunskap på gymnasiet betonar också att undervisningen ska bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet (LGYII, 2011).

I denna artikel kommer vi att beskriva hur vi arbetat med ovanstående syfte samt försöka besvara följande två frågeställningar.

FRÅGESTÄLLNINGAR

1. Hur kan vi öka elevens engagemang för lokala politiska frågor?
2. Vilka metoder ger högst effekt för att öka förstaårselevens engagemang kring politiska och demokratiska frågor?

METOD OCH GENOMFÖRANDE

FÖR ATT ÖKA elevernas engagemang för lokala politiska frågor ville vi testa en metod där eleverna i större utsträckning träffade och skapade en relation med politiska företrädare i sitt närområde, tog fram egna politiska förslag (motioner) samt diskuterade och beslutade om andras politiska förslag. Tillvägagångssättet går att relatera till det som kallas upplevelsebaserat lärande ett samlingsbegrepp för all typ av pedagogik som skapar lärandesituationer genom elevers deltagande (Ungdomsstyrelsen, 2010), men även den sociokulturella inriktning på lärande som ofta företräds av Vygotskij (se Claesson, 2007). Genom att härma verkliga förhållanden i så stor utsträckning som möjligt, men under kontrollerade förhållanden där vi lärare kan styra och handleda eleverna, skulle det leda till större förståelse för demokratin och skapa engagemang för politiska frågor. Vår förhoppning var även att med en sådan metod minska avståndet mellan ungdomar och politiska företrädare och på så sätt få unga politiskt engagerade och mer bekväma med den demokratiska processen.

Ungas representation i kommun- och landstingsfullmäktige är något som Demokratiutredningen (2016) lyfter fram som problematiskt. Möjligtvis känner unga att de saknar förutsättningar för att ta steget till att kontakta och på sikt delta i ett politiskt parti. Det kan exempelvis bero på att de aldrig kommit i kontakt med en politiker på kommunal nivå. Utredningen lyfte även att skolor i större utsträckning bör samverka med politiker i kommun och landsting samt att eleverna får träffa företrädare för de politiska partierna (ibid.). Att sammanföra elever med politiska företrädare var något av det viktigaste i projektet för att möjligtvis öka elevernas engagemang för politiska frågor.

Ett annat möjligt hinder för elevernas politiska engagemang var att när de väl tar klivet och närvarar vid ett politiskt sammanträde inte förstår processen. Politiker talar ett visst språk och kan inte elever till fullo förstå den politiska jargongen upplevs den politiska sfären som komplex och exkluderande. Det kan handla om bristande kunskaper kring politiska organ såsom kommunstyrelse, kommunfullmäktige, nämnd etc., men även att man inte behärskar väsentliga begrepp i sammanhanget som motion och votering. Utvecklar eleverna kunskaper om den demokratiska

processen gör det, menar vi, att de senare får det lättare att själva delta i politiken.

Projektet och utvärderingarna gjordes första gången under augusti – oktober 2016 samt andra gången under samma period 2017. När projektet startade, såsom ett pilotprojekt läsåret 2016/2017, så deltog enbart *Nacka Gymnasium* med två klasser, men under det andra genomförandet läsåret 2017/2018 deltog *Nacka Gymnasium*, *Young Business Creatives (YBC)* samt *Sjölins gymnasium* med varsin klass. Vi har haft som målsättning att ingen skola eller elevgrupp skall bli alltför dominerande. Detta för att ge större möjlighet till möten, friare och mer öppna samtal samt skapa en känsla av att alla deltar i projektet på lika villkor. Deltagande elever gick under projektet på gymnasieskolor i Nacka kommun och hade precis påbörjat sina gymnasiala studier. De flesta elever var 15 eller 16 år, men ett fåtal var 17 år gamla. Eleverna var folkbokförda i Nacka kommun eller i dess kranskommuner. Majoriteten av eleverna bodde i Nacka kommun. Alla elever läste högskoleförberedande program (ex. samhällsvetenskapsprogrammet).

Sammanfattningsvis använde vi följande metoder i projektet *Ungdomsparlamentet*:

- ★ Upplevelsebaserat lärande: Vi ville ge eleverna en nästan autentisk upplevelse över hur den politiska processen fungerar med hjälp av konstruerade och styrda upplevelser enligt Vygotskijs teorier.
- ★ Kontakt: Vi ville skapa kontaktytor mellan våra elever, andra skolors elever och politiker i kommunen för att öka förståelsen av vad olika grupper och politiker ser som centrala frågor i sin vardag.
- ★ Språk och begrepp: Vi ville öka elevernas förståelse av ett politiskt språk samt ge eleverna förbättrade färdigheter i att skriva vissa former av texter såsom insändare och motioner.
- ★ Respons: Eleverna har fått arbeta formativt med bedömning av varandras texter.

- ★ Utvärdering: Eleverna har utvärderat projektet, både muntligt och med hjälp av enkäter.
- ★ Utveckling: Vi har också intervjuat lärare, tjänstemän och politiker i syfte att utveckla projektet.

Projektet inleddes med en uppstart av kommunstyrelsens ordförande Mats Gerdau (m) i Nackas kommunhus. Ordförande introducerade temat, förtydligade elevernas uppdrag och förklarade i korthet vad en kommun gör. Intentionen var att ge eleverna en känsla av att kommunen verkligen efterfrågade deras åsikter och förslag. Eleverna fick sedan under två eller tre veckor undervisning om demokrati, kommuners uppbyggnad och dess politiska styrning. De introducerades av lärarna till begrepp, kommunens centrala problem och pågående politiska satsningar eller förändringar i kommunen. Under denna del av projektet kan det vara viktigt, som vi gjorde, att involvera elevernas svensklärare. Detta för att stärka arbetet med eleverna språk, olika texttyper och begreppshantering. Mycket ansvar faller annars på samhällskunskapsläraren som undervisar klassen, men det är lämpligt under genomförandet att eleverna ser att kunskaperna, förmågorna och färdigheterna de använder är tillämpbara även i andra sammanhang.

Projektet fortsatte sedan med att eleverna med lärarnas hjälp fick göra en omvärldsanalys. De måste inhämta information från olika källor kring vad som händer i kommunen och vad som skulle kunna förändras eller förbättras. I Nacka har vi och eleverna i samband med detta gjort stadsvandringar och undersökt modeller av staden för att granska de nybyggnationer som planerades och genomfördes. Eleverna har även fått granska områden som upplevdes som otrygga eller undersökt tillgängligheten för funktionsvarierade.

Eleverna valde sedan i grupp vad de ville fokusera på utifrån deras intressen och genomförd omvärldsanalys. Gruppen skulle vara mellan tre till fem personer stor beroende på fokusets storlek samt utifrån gruppens förutsättningar. Lärarna styrde den slutgiltiga gruppindelningen. Vår intention var att alla skall kunna arbeta med alla på ett professionellt sätt för att efterlikna vad som väntar eleverna efter gymnasiet.

När eleverna visste vilket tema de hade och de hade gjort sin omvärldsanalys fick de besök på skolorna av politiker från flera olika partier. De kunde

fråga politikerna utifrån valt tema och få de olika partiernas bild av temat, exempelvis kring byggnationen av en ny idrottsanläggning. Politikerna fick även presentera vad en politiker gör, vad de såg som viktiga frågor för kommunen och svarade även på elevernas allmänna frågor om politiskt arbete.

Sedan påbörjade eleverna arbetet med att i grupp ta fram en motion som berörde det problemområde som eleverna arbetade med. Det blev ungefär åtta motioner per klass som deltog. Motionernas omfattning varierade beroende på tema, 2017/2018 års tema berörde att vara ung i Nacka. Det gav exempelvis motioner om en tvåfilig Saltsjöbana mellan Slussen och Igelboda, införa lånecyklar, bygga ett underjordiskt garage vid Sickla köp kvarter och att förbättra arbetsmiljön för lärare. Dessa exempel visar på hur varierande motionerna kan bli utifrån elevernas tolkning av temat och utifrån deras intressen och omvärldsanalys.

Parallellt med motionerna arbetade eleverna i sin grupp med att skriva en insändare eller debattartikel som skulle skickas in till lokalpressen. Den skulle behandla gruppens motion, men vara skriven på ett sätt som passar denna specifika form. Som ovan nämnts kan det vara viktigt att under denna fas av projektet om möjligt involvera någon svensklärare på gymnasieskolan. Vår intention var att lyckas få in någon eller flera insändare i lokalpressen för att ge eleverna ett kvitto på ett välutfört arbete, men också skapa en känsla för vad det innebär att skapa opinion för eller emot en fråga.

När motionerna började bli klara deltog eleverna på ett fullmäktigecafé där de kunde diskutera sina konkreta förslag med lokalpolitiker och få värdefull respons. Under det café som är före ett kommunfullmäktigemöte deltar nästan alla kommunpolitiker. De hade fått information i förväg om temat och var därför förberedda på att svara på eleverna funderingar och även bolla idéer utifrån de olika partiernas synvinklar. Efter cafét avslutades motionskrivandet och hela projektet närmade sig sitt slut, men innan dess måste eleverna förberedas för arbetet under plenarsessionen där de skulle presentera sina motioner, kunna ställa kloka frågor och några skulle även vara ordförande under själva mötet.

Plenarsessionen genomfördes i kommunhuset på samma plats där projektet introducerades. Elevgrupper presenterade sina motioner, debatterade dem i korthet och sedan blev det omröstning för varje motion om en majoritet av alla deltagande elever kunde

tolerera motionen. När eleverna hade röstat så sammanställdes motionerna som eleverna ville överlämna till kommunens representanter. Detta gjordes någon vecka senare i en formell ceremoni där några få frivilliga elever från alla skolor deltog samt den inbjudna lokalpressen. Kommunstyrelsens ordförande, Mats Gerdau (m), gav då även respons kring de framröstade motionerna som de frivilliga återkopplade till sina klasser och skolor.

Under projektet arbetade vi formativt med bedömning. Vi lät eleverna ge respons på varandras texter utifrån tydliga mallar. Denna respons är inte i fokus i denna rapport, men vi ser det som en viktig ingrediens i projektet. En sådan form av respons kan öka elevernas känsla för att de ansvarar, i alla fall delvis, för sin inläring. De kan även ta intryck av vad andra har skrivit och därigenom förbättra sina egna texter.

Efter varje genomförande har eleverna fått fylla i enkäter där de utvärderade projektet. Enkäten innehöll exempelvis frågor om rekommendationsgrad, förbättringspotential, lyckade delar och kunskapsutveckling. Enkäterna genomfördes med hjälp av Google-docs enkätprogram. Eleverna förde in svar

digitalt i systemet med en personlig inloggning, men resultaten var anonyma. Det är därför sannolikt att alla svar var från eleverna själva. Lärarna instruerades att inte försöka påverka svaren, men att förtydliga för eleverna att det var viktigt med seriösa och konstruktiva svar. Svarsfrekvens var hög, men skiljer sig åt mellan deltagande skolor.

Vi har också genomfört muntliga utvärderingar och intervjuer med såväl lärare, elever, tjänstemän och politiker. Intervjuerna genomfördes under informella förhållanden och i grupp. Deltagande elever, lärare, tjänstemän och politiker uppmuntrades att lyfta svagheter och styrkor med projektet. Det har ofta blivit konstruktiva samtal och väckte nya idéer för att utveckla projektet. Intervjuerna kretsade kring effekten av projektets olika delar, engagemang om politiska frågor och kunskapsutveckling kring den politiska processen.

Med hjälp av dessa enkäter och intervjuer samt observationer från egna lektioner har vi sökt svar på frågeställningarna om elevernas engagemang för lokala politiska frågor har ökat samt vilken metod som i sådana fall har haft störst effekt.

RESULTAT OCH DISKUSSION

VI HAR VALT att presentera våra generella slutsatser av projektet först. Detta för att vår rådata, enkäten, inte till fullo ger tydliga svar utifrån frågeställningarna. Enkäten var riktad till eleverna och har huvudsakligen använts för att belysa rekommendationsgrad samt vilka delar av projektet eleverna tyckte var mer eller mindre värdefulla. Vi avslutar dock detta kapitel med att visa på enkätresultatet och vår analys av detta.

De generella slutsatserna är främst baserad på våra och deltagande lärares beprövade erfarenhet, intervjuer med elever och observationer. En svaghet med

vårt resultat vi redan nu vill klargöra är att vi inte har utgått från en tydlig mall när vi har iakttagit arbetet i projektet eller vid genomförandet av intervjuerna. Därför är resultat baserat på vår och alla deltagares känsla av projektet då konkret effektmätning har varit liten. Eftersom vi inte har några kontrollgrupper som garanterar att just upplevelsebaserat lärande är den bästa metoden för att väcka intresse för lokalpolitiska frågor så är det svårt att dra långtgående slutsatser trots ett upplevt positivt resultat.

GENERELLA SLUTSATSER

FÖRE, UNDER OCH efter projektet *Ungdomsparlamentet i Nacka* genomfördes intervjuer med elever, lärare, politiker och tjänstemän. Alla elever fick också utvärdera projektet i form av en enkät vid projektets slut (2016 och 2017). Utifrån dessa intervjuer och enkäter kunde vi se följande:

- ★ Eleverna uttryckte ett ökat engagemang för lokala, men även nationella, politiska frågor. Detta exempelvis genom ett ökat intresse för nyhetsrapportering.
- ★ Lärare och elever upplevde att projektet är en bra start på gymnasiet. Det var gruppstärkande och gav eleverna känslan av att "få lyckas". Det elevdemokratiska tänkandet ökade också kring att förbättra sin egen skola.

- ★ Vi ser att likvärdigheten och samsynen ökade mellan deltagande lärare och skolor då projektet skapade tillfällen för diskussion av både pedagogik och bedömning.
- ★ Vid mätning av elevernas upplevelse av sitt lärande var resultatet högt (se pelardigrammet; diagram 6 på sid 18).
- ★ Undervisande lärare såg även goda resultat utifrån projektets examinationer.
- ★ Eleverna rekommenderade även i hög grad projektet.
- ★ I framtiden önskar vi även göra en mätning av projektets reella effekt på lärandet.

Att eleverna uttrycker att de fått ett ökat engage-

mang för lokala politikiska frågor är positivt och ett grundläggande syfte med projektet. En annan positiv aspekt som vi kan se i klassrummet är att en grupp som deltagit i *Ungdomsparlamentet* inte är lika negativt inställda till att diskutera kommunala frågor under lektionstid. Vi upplevde att det fortfarande är mest nationella politiska frågor som diskuteras, men det lokala perspektivet fanns ofta med. Exempel på diskussioner som förekommit i klassrummet under samhällskunskapslektioner är sänkt rösträttsålder samt införandet av ett ungdomsråd. När frågorna diskuterades i undervisningen var utgångspunkten rösträttsåldern i riksdagsvalet samt ungdomsråd som har en dialog med riksdagen, men eleverna byggde vidare och la till sänkt rösträttsålder i kommun- samt landstingsfullmäktige samt ett ungdomsråd som är kopplat till lokala politiker. Exempelen visar att eleverna fått ett ökat engagemang för politiska frågor i sin egen närhet då det lokala perspektivet infogades i olika diskussioner.

Styrkan med projektet var att kommunalpolitiken

blev mer verklig. Från att eleverna diskuterade i ett klassrum vad en kommun gör fick nu eleverna träffa och kommunicera med politiker samt på egen hand ta fram ett förslag genom en demokratisk process. En möjlig svaghet som vi länge diskuterade var att politikerna inte var tvungna att genomföra *Ungdomsparlamentets* beslut. Vi var då oroliga om det skulle påverka hur mycket eleverna engagerade sig i projektet. Vi försökte hantera denna utmaning med hjälp av en ceremoni där några elever fick lämna över samt diskutera de förslag som *Ungdomsparlamentet* beslutat om. På så sätt fick eleverna feedback på sina framröstade motioner.

Eleverna upplevde också att de lärde sig mycket under projektet vilket är positivt i avseende på politiskt engagemang framöver. Utvecklar eleverna kunskaper om den demokratiska processen underlättar det sannolikt för kontakt och engagemang i politiska partier i fortsättningen. Språket upplevs mer bekant och att de känner till de politiska organen.

ANALYS AV ENKÄTERNA ÅR 2 (2017)

I **DIAGRAM 1** på sid 17 ser vi att enkäten från 2017 hade 84 svar. Svaren var relativt jämnt fördelade mellan skolorna, men Nacka Gymnasium och YBC hade fler svarande. Det beror på att Sjölin deltog med något färre elever och hade något lägre svarsfrekvens. Det kan vara en indikation på att Sjölin elever inte såg samma värde i projektet. Genomgående i deras svar kan vi se i rådatan att de är mindre nöjda, upplevde sig mindre förbereda och upplever att de har fått bristfällig information. En förklaring till det kan vara att elevunderlaget skiljde sig något mellan skolorna och att Sjölin elever inte var vana vid denna projektförhållande. Det var även första året för Sjölin i projektet. YBC deltog inte första året heller, men läraren på YBC deltog tidigare i förberedelsearbetet än Sjölin lärare.

Vi ser i diagram 2 på sid 17 att det stora flertalet av eleverna var nöjda med projektet. Skalan var från ett (dåligt, gav inget) till fem (bra, givande) när de svarade på frågan "Vad tyckte du som helhet om Ungdomsparlamentet?". Vi tror att det berodde på det sociala utbytet mellan skolorna, det elevaktiva arbetssättet, det upplevelsebaserade lärandet och att vi tydligt arbetade med respons.

Vi ser i diagram 3 på sid 17 vilka delar av projektet som eleverna uppskattade och vilka de inte uppskattade lika mycket. I enkäten fick eleverna alltså utvärdera projektets olika delar.

Eleverna kunde välja flera alternativ i denna del av enkäten. Vi ser dock inte vilka delar av projektet som de uppfattade som mest lärorika. Vi ser möjligen enbart vad som ökar elevernas intresse – engagemang för projektet.

Eleverna engagerade sig mest för de delar som innehöll kontakt med politikerna på ett organiserat sätt. Dessa delar går att koppla till upplevelsebaserat lärande. Att politikerna kom på besök till skolan uppskattades mycket av eleverna. Andra delar som inspirerade var introduktionen med kommunstyrelsens ordförande samt plenarsessionen där politikerna deltog mer passivt och lyssnade på elevernas framförande.

Ett moment som eleverna var mer kritiska till var fullmäktige kafé (benämnt som politikercafé i enkäten) då många upplevde det som svårt att på egen hand diskutera sina förslag med lokala politiker. Under fullmäktige kafé kontrollerade läraren inte samtalet på samma sätt som när politikerna var på besök

i skolan och momentet upplevdes som svårt när de på egen hand blev tvungna att föra samtalet. Eleverna förknippade fullmäktigecafét med något "läskigt" medan lärare, politiker och tjänstemän ofta lyfte fram detta moment som mer lyckat. Lärare, politiker och tjänstemän instämde med eleverna att fullmäktigecafét är ett utmanande moment där eleverna testat på något nytt, men att det är en viktig lärdom. Många elever har aldrig på egen hand pratat med en politiker förut och utifrån ett sådant perspektiv är ett första samtal viktigt för att minska avståndet mellan elev och politiker.

I diagram 4 på sid 18 ser vi tydligt att eleverna inte uppskattade att skriva insändare eller fullmäktigecafét som vi skrev om i föregående avsnitt. Värt att notera igen är att eleverna kunde kryssa flera alternativ i denna del av enkäten. Om diagram 4 eller 5 sammanvägs ser vi att arbetet med insändare sannolikt inte ökade elevernas engagemang. Vår analys är att eleverna inte var bekväma med formen, de såg inte den direkta kopplingen till motionerna och att några upplevde det som ett "dubbelarbete". En annan förklaring är att ingen insändare alls blev införd i lokalpressen 2017 vilket skapade en känsla av att arbetet hade varit "meningslöst".

I diagram 5 på sid 18 ser vi att rekommendationsgraden är hög. Vi fick likvärdigt resultat det föregående året (2016) när vi genomförde enkäten.

Diagram 6 på sid 18 visar enbart elevernas känsla av sin inläring. Skalan var från ett (nej, inget) till fem (ja, massor) när de svarade på frågan "Lärde du dig något?". Vi har valt att ha en så enkel fråga enbart för att fånga den generella upplevelsen. Vi har inte gjort en effektmätning av våra metoder. Vi anser dock att det är sannolikt att många elever har presterat bättre i examinationerna kopplad till dessa delar av samhällskunskapskursen utifrån våra tidigare erfarenheter. När vi analyserade rådatan såg vi dock att det finns en viss variation mellan klasserna. Vad det beror har vi lärare tillsammans diskuterat och har kommit fram till följande slutsatser:

- ★ Introduktion: Om projektet inte får en tydlig introduktion, och om eleverna inte upplever något samband mellan projektet och den ordinarie undervisningen, sjunker resultatet.
- ★ Förkunskaper: Elevernas förkunskaper varierar stort mellan skolorna. En del av de elever som hade sämre förkunskaper på pappret (baserat på betyg från grundskolan) ansåg att projektet blev för utmanande – särskilt när det kom till de skriftliga delarna (insändare och motion).
- ★ Grupp: Projektet bygger på att gruppen och klassen skall finna varandra under arbetets gång samt finna sätt för gynnsamma gemensamma arbetsformer. Om gruppprocessen inte fungerar som den ska, drar det ner upplevelsen av inläring.
- ★ Grad av instruktioner och handledning: Bättre instruktioner och tydligare handledning från pedagogerna gav eleverna en tydligare känsla av lärande. Om eleverna tillåts att under långa perioder arbeta fritt utan täta avstämningar så minskar det elevernas upplevelse av inläring.
- ★ Upplägg av respons: Om kamrat-, grupp- och lärarrespons ges på ett tydligt sätt, med exempelvis mallar och samtal, och nära inpå inlämningen av texten så ökar det upplevelsen av inläring.
- ★ Stöd av andra ämneslärare: Om ansvarig lärare får stöd av andra ämneslärare i projektet, såsom svenska, blir det tydligt för eleverna att projektet var ämnesintegrerat och ökade upplevelsen av inläring enligt vår bedömning.

AVSLUTANDE DISKUSSION

VI HADE TVÅ frågeställningar som vi ville få besvarade i detta projekt. Hur vi kan öka elevers engagemang för lokala politiska frågor? Vilka metoder som ger högst effekt för att öka förstaårselevers engagemang kring politiska och demokratiska frågor? Nedan kommer vi att försöka besvara dessa frågor.

Projektet *Ungdomsparlamentet i Nacka* har högst sannolikt varit positivt för att öka elevernas engagemang för lokala politiska frågor. Det kan vi exempelvis se då rekommendationsgraden är så hög som 85,7 procent bland eleverna som deltagit. Observationer från lärare visar också att det lokala perspektivet i större utsträckning finns med i olika diskussioner hos eleverna. Ett projekt som *Ungdomsparlamentet* ökar sannolikt elevernas engagemang för lokalpolitiska frågor och dessutom visar examinationerna att eleverna fått bättre förståelse av den demokratiska processen i jämförelse med våra tidigare erfarenheter med liknande elevunderlag. Resultatet visar, enligt oss, att det är viktigt för lärare att ständigt reflektera kring hur man praktiskt genomför sin undervisning och att man vågar förnya. Det är viktigt att som lärare inte fastna i gamla hjulspår som inte leder framåt i tillräcklig utsträckning utan istället våga testa nya metoder.

Vilka metoder gav då mest effekt för att öka elevernas engagemang kring politiska och demokratiska frågor? Det är svårt att lyfta fram ett moment och säga att den har störst effekt då många delar hänger ihop. Introduktionen med kommunstyrelsens ordförande hade inte blivit lika lyckat om projektet inte följdes upp med intressanta delar. Politikernas besök hade inte blivit lika lyckat om eleverna inte förbättrats väl innan samt fått en intresseväckande introduktion. Vi vill istället lyfta fram att själva metoden med upplevelsebaserat lärande under de moment där eleven fått ett miljöbyte eller på ett tydligt sätt får vara med om något som bryter från vanlig undervisning (exempelvis ett politikerbesök) har varit det som uppskattats mest i utvärderingarna. I projektet har upplevelsebaserat lärande använts för att komma närmare de politiska företrädarna och på så sätt väcka engagemang. Vi tror att en förklaring till att unga idag

inte engagerar sig politiskt fast de är intresserade är för att avståndet är för långt. De känner inte några politiker och de saknar kunskaper om den politiska processen. Unga upplever därför att det är "läskigt" att ta steget att delta i en politisk aktivitet eller gå med i ett politiskt parti då de saknar kunskaper om kontexten. Det blev tydligt vid en utvärdering av fullmäktigecafé där eleverna upplevde det som svårt att samtala med politikerna på egen hand, men genom att träffa och tala politik med företrädare från olika partier samtidigt som man får kunskaper om den demokratiska processen minskar avståndet mellan elev och politiker. Något som varit främmande blir mer bekant och förhoppningsvis blir det då lättare att kontakta och senare dyka upp på den första träffen med ett politiskt parti.

Projektet har också haft andra positiva effekter som inte direkt berör våra frågeställningar. Likvärdighet och samsyn mellan lärare och skolor är väsentligt för att forma en framgångsrik utbildning i Sverige. Jarl, Andersson och Blossing skriver i det pedagogiska magasinet *Skolvärlden* (2017) att de har identifierat några gemensamma framgångsfaktorer inom skolan. Där lyfts tre starka punkter som kännetecknar framgångsrika skolor och samsyn kring skolans uppdrag är en av dessa. Skolövergripande projekt som berör demokrati och engagemang inom samhällslivet menar vi är viktiga områden att ha en samsyn kring för att få unga mer delaktiga politiskt.

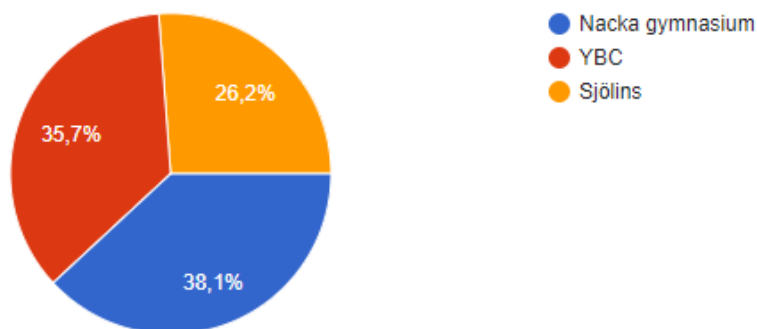
Vi anser att det är betydelsefullt att grupper i samhället känner ett jämlikt politiskt inflytande. Unga är en grupp som känner att de idag saknar inflytande och dessutom inte är proportionellt representerade i politiska organ som kommun- och landstingsfullmäktige. Förhoppningsvis kan projekt som *Ungdomsparlamentet* vara ett steg i rätt riktning för att skapa en mer jämlik representativitet och på så sätt öka demokratins legitimitet då fler grupper deltar i beslutsfattandet. På sikt kan kanske projekt likt *Ungdomsparlamentet* öka ungas inflytande över politiken och att få fler unga att känna sig delaktiga i samhället då den politiska sfären blir mer bekant.

Diagram 1: Svarsfrekvens och elevernas skoltillhörighet

Skola

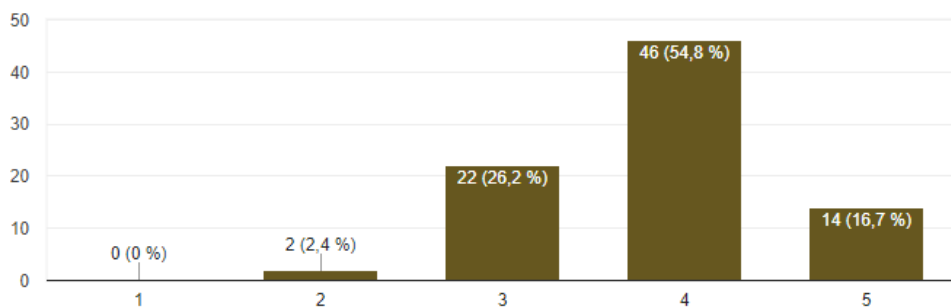
84 svar

Diagram 2: Helhetsintryck av projektet

Vad tyckte du som helhet om Ungdomsparlamentet?

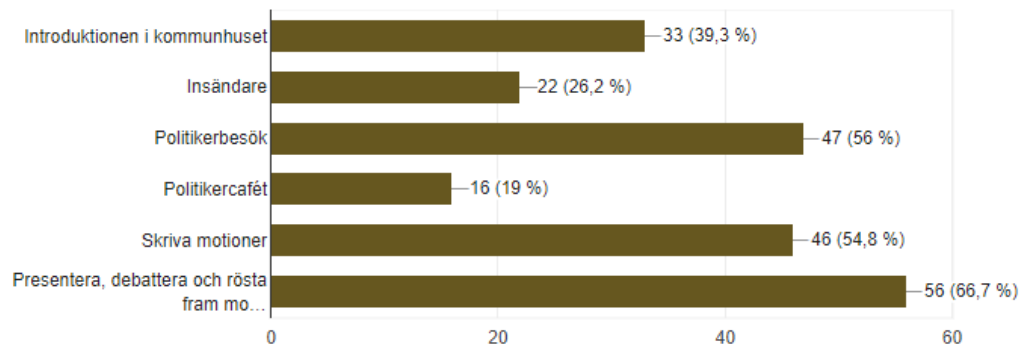
84 svar

Diagram 3: Bedömning av vad som var positivt

Vilka delar tycker du var bra under projektet?

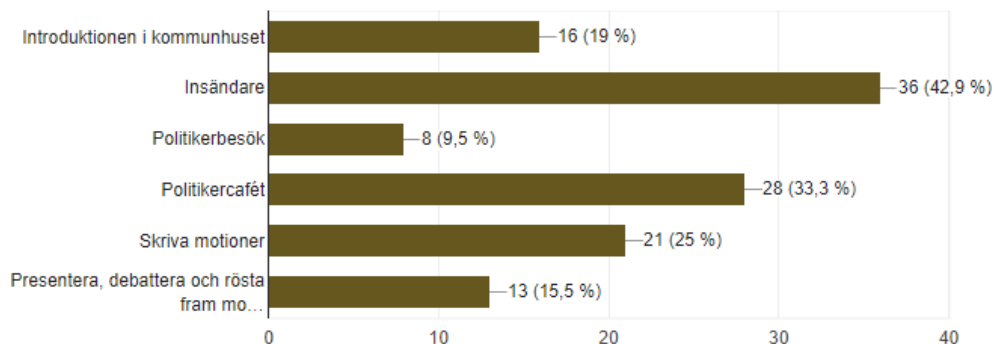
84 svar

Diagram 4: Bedömning av vad som var negativt

Vilka delar tycker du var mindre bra under projektet?

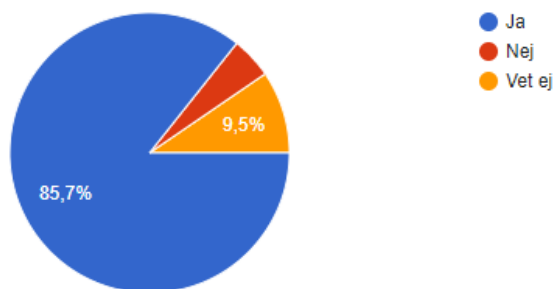
84 svar

Diagram 5: Rekommendationsgrad

Tycker du att vi skall genomföra detta igen nästa år med de nya etterna?

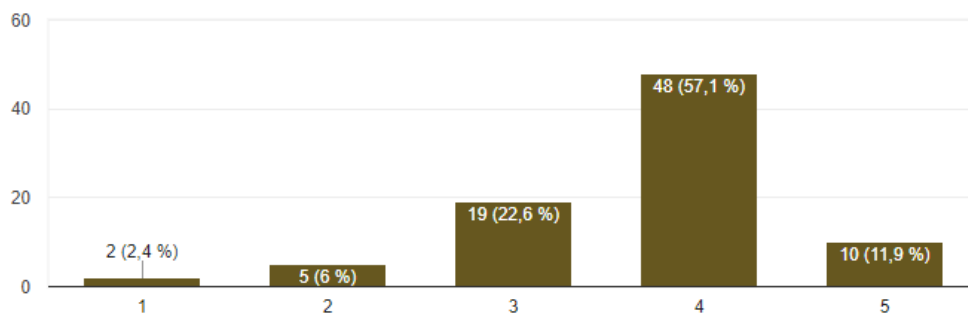
84 svar

Diagram 6: Elevernas känsla av inlärning

Lärde du dig något?

84 svar

REFERENSLISTA

- ★ Claesson, L. (2007). *Spår av teorier i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- ★ Demokratiutredningen (2016). *Låt fler forma framtiden!: betänkande*. (SOU2016:5). Stockholm: Kulturdepartementet.
- ★ Jarl, M., Andersson, K. & Blossing, U. (2017). Forskning: Faktorerna som utmärker framgångsrika skolor. I *Skolvärlden*. <http://skolvarlden.se/artiklar/forskning-faktorerna-som-utmarker-framgangsrika-skolor> (2018-09-06).
- ★ LGY11 (2011). *Läroplan för gymnasieskolan 2011, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen*. Stockholm: Skolverket.
- ★ Ungdomsbarometern (2017). *Unga saknar förtroende för partipolitiken*. <http://www.ungdomsbarometern.se/unga-saknar-fortroende-for-partipolitiken/> (2018-09-06).
- ★ Ungdomsstyrelsen (2010). *Metodik*. https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/upplevelsebaserat-larande-metodik.pdf (2018-09-06).

SKOLPORTEN